

Preventivní program

Základní škola Pulická, Dobruška

školní rok 2023/2024

Obsah

1. Charakteristika školy
 - 1.1. Základní údaje o škole
2. Východiska pro vypracování preventivního programu („dále jen PP“)
3. Cíle
 - 3.1. Dlouhodobé cíle
 - 3.2. Krátkodobé cíle
4. Hlavní aktivity školy v rámci PP
 - 4.1. Vzdělávání pedagogických pracovníků
 - 4.2. Prevence ve výuce jednotlivých předmětů
 - 4.3. Speciální metody působení na žáky v rámci realizace preventivního programu
 - 4.4. Volný čas dětí a mládeže
 - 4.5. Spolupráce s rodiči
5. Analýza současného stavu ve škole
6. Konkrétní aktivity podporující primární prevenci
7. Závěr

Seznam příloh

Školní program proti šikanování Základní škola Dobruška, Pulická 378

1. Charakteristika školy

ZŠ Dobruška Pulická je středně velká škola s celkovým počtem žáků 281 + 2 plní PŠD v zahraničí ve 12 třídách. Vyučování je realizováno podle školního vzdělávacího programu Naše škola, čj. ZŠ 144/2013-2. Hlavní činností školy je naplňování základního vzdělávání. Samostatný vyučovací proces je zabezpečován mimo kmenové třídy také v odborných učebnách. Jsou vyučovány tři cizí jazyky. Hlavním je angličtina, mezi volitelné pak patří němčina a ruština. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou realizovány reedukační hodiny zaměřené na korekci těchto vad, některým žákům je poskytována pedagogická intervence. V 7 třídách působí na doporučení PPP asistent pedagoga.

Pro děti, které potřebují péči mimo vyučování, fungují čtyři oddělení školní družiny. Školní družina je v provozu od 6¹⁵ do 16³⁰ hodin a je plně využita.

Učitelé mají dobrý přehled o žácích a jejich chování, vzniklé problémy lze tak brzy rozpoznat a ihned řešit. Za preventivní aktivity zodpovídá metodik prevence rizikového chování Mgr. Blanka Maixnerová. Spolupracuje s výchovným poradcem, třídními učiteli a ostatními pedagogickými pracovníky. Žáci se potýkají v první řadě s problémem kouření, méně často s alkoholem a výjimečně i s drogami. Objevuje se problém se záškoláctvím a závislostí na mobilním telefonu a sociálních sítích.

1.1. Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento PP	ZŠ Pulická Dobruška Pulická ulice 378, Dobruška 51801
Jméno a příjmení ředitele:	Mgr. Michaela Petráčková
Telefon:	778485374

E-mail:	zsred@dobruska.cz
---------	-------------------

Jméno školní metodik prevence:	Mgr. Blanka Maixnerová
Telefon:	731704692
E-mail :	b.maixnerova@centrum.cz

Jméno výchovné poradkyně:	Mgr. Martina Hepnarová, DiS.
Telefon:	770185773
E-mail:	zsporadce@seznam.cz

2. Východiska pro vypracování preventivního programu („dále jen PP“)

Pro vypracování PP byly využity následující materiály:

- Školský zákon §29,
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních,
- ŠVP ZŠ Pulická, Dobruška,
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28,
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 22294/2013-1,
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019-2027.

3. Cíle

Hlavním cílem primární prevence je zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům. Cílem našeho programu je realizovat na škole dlouhodobý komplexní primární program, do kterého bude zahrnuto vše důležité, co je v současné době škole k dispozici a vše, co již bylo s úspěchem vyzkoušeno. Důraz je kladen na zvýšení povědomí žáků o důsledcích rizikového chování a prevenci v hodinách výchovy k občanství, chemie, dopravní výchovy, systematická výuka a výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, apod. Dále též na širokou nabídku volnočasových aktivit podle možností školy. Nejzásadnějším úkolem je vést žáky k zdravému sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, zvládnutí stresu, k dovednostem řešit své problémy bez léků a jiných návykových látek, rozvoj jejich komunikativních dovedností.

K tomuto cíli využijeme různých metod aktivního sociálního učení a individuálního přístupu k žákům.

Dalším cílem je motivace rodičů ke spolupráci v rámci programu (např. třídní schůzky, dny otevřených dveří, třídní besídka, rozloučení žáků 9. ročníku, informování prostřednictvím webových stránek, apod.)

V neposlední řadě i zapojení celého pedagogického sboru do systému prevence.

3.1 Dlouhodobé cíle

Vycházejí ze strategií prevence rizikových projevů chování u žáků v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy:

1. podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů – školení dle nabídky Pedagogických center Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou, Náchod, NIDV Hradec Králové apod.,
2. předcházet následujícím rizikovým jevům:
 - záškoláctví,
 - šikana, násilí,
 - vandalismus,
 - užívání návykových látek,

- netolismus,
- krádeže

3. u žáků podporovat:

- výchovu ke zdravému životnímu stylu,
- povzbuzovat duševní zdraví,
- vytvářet pozitivní atmosféru ve třídách i v celé škole,
- vytvářet atmosféru vzájemného respektu, úcty, bezpečí a udržení kázně,
- podporovat sociální dovednosti žáků v týmové práci, klidném řešení konfliktů.

3.2 Krátkodobé cíle

- zapojit všechny pedagogické pracovníky do systému prevence – pracujeme na zvýšení povědomí a výměně zkušeností s odborníky v oblastech šikany, kyberšikany a zejména záškoláctví (spolupráce s PPP, Policií ČR, apod),
- podporovat společné aktivity žáků napříč ročníky, vycházející ze spolupráce a vzájemné komunikace (např. Mikuláš ve škole – připravuje 9. ročník pro žáky školy, Projekt VODA – žáci v přírodovědném semináři připravují pro žáky 3. ročníku, Lidské tělo – žáci 8. ročníku připravují aktivity pro žáky 4. ročníku, Chemické pokusy – žáci 8. nebo 9. ročníku připravují pásmo pokusů pro žáky 4. a 5. ročníku, Sportovní olympiáda pro žáky prvního stupně – pomoc při závodech – žáci 9. ročníku, Den dětí ve školní družině – pomoc žáků 2. stupně, atd.).
- zlepšovat duševní zdraví,
- snižovat počty hodin absence v předmětech,
- upozorňovat žáky na bezpečné chování na internetu, zvyšovat jejich povědomí o právní odpovědnosti,
- zvyšovat informovanost o nebezpečí užívání návykových látek.

4. Hlavní aktivity školy v rámci preventivního programu

Přehled zodpovědnosti za realizaci a dodržování preventivních aktivit:

Třídní učitel

- individuální pohovor s žákem,
- pohovor s ostatními žáky ve třídě (třídnické hodiny)
- diskrétní šetření ve třídě,
- projednání s rodiči - pravidelné třídní schůzky, informace na stránkách školy, dle potřeby i individuální pohovory s rodiči.

Speciální pedagog spolupracující se školou (Mgr. Zdenka Ženatová Moravcová)

- využití sociologického průzkumu - mapování klimatu ve třídě pomocí papírových dotazníků .

Metodik prevence sociálně patologických jevů (Mgr. Blanka Maixnerová)

- sestavení PP a dalších plánů pro preventivní aktivity ve škole,
- spolupráce s vedením školy a ostatními pracovníky školy,
- projednání případů v pedagogické radě,
- zvýšená pozornost směrem k žákům s poruchami chování,
- doporučení kontaktu s odborníky (s psychologem, kurátorem),
- spolupráce se sociální pracovníci a kurátorkou pro mládež (OSPOD Dobruška – Bc. P. Pavlová, Bc. P. Prokešová),
- spolupráce s PPP (Mgr. Z. Ženatová Moravcová)
- spolupráce s Policií ČR na preventivních programech: Nebezpečí virtuální komunikace, Trestní odpovědnost, Šikana a kyberšikana (S. Dvořáková),
- Městská policie – spolupráce na Branném dni, Dopravní výchova,
- spolupráce s dětskou lékařkou - dle potřeby konzultace k častým absencím, omlouvání hodin, čas nutný k ošetření dítěte a následná docházka do školy (MUDr. Bínová, MUDr. Korotvičková a dalšími lékaři),

- mapovat výskyt rizikového chování ve škole,
- řešit a evidovat rizikové chování ve škole,
- zajišťovat a koordinovat preventivní aktivity a programy prevence pro žáky.

Výchovný poradce (Mgr. Martina Hepnarová, DiS.)

- v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě,
- individuální přístup k žákům se specifickými vzdělávacími potřebami,
- spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou - setkání s Mgr. Ženatovou Moravcovou ve třídách (řešení konkrétních třídních problémů) – společně s metodikem prevence.

Ředitel školy (Mgr. Michaela Petráčková)

- opatření proti dostupnosti návykových látek zakotvit ve školním řádu,
- zodpovídá za realizaci PP

Při podezření na zneužívání omamných a psychotropních látek je povinností školy vyrozumět Policii ČR. Stejně tak škola činí i v případech podezření na výskyt závažných sociálně patologických jevů.

Při řešení případů souvisejících se zneužíváním omamných látek a případů souvisejících s krádežemi a vandalismem v prostředí školy, postupujeme podle Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – MŠMT ČR, č.j.: 14 514/2000 – 51.

Na základě Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28, příloha č. 6 a Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. 22294/2013-1, byl dále vytvořen Školní program proti šikanování, kterým se doplňuje tento Preventivní program pro školní rok 2018 /2019 (viz Příloha).

Školní metodik prevence Mgr. Maixnerová poskytne nebo zprostředkuje podle potřeb všem zájemcům z řad učitelů, rodičů i žáků potřebné informace a pomoc. Rodiče se mohou na jednání dostavit na základě předchozí telefonické domluvy (kontakt je uveden na webových stránkách školy). Cílem těchto jednání je společné nalezení nejvhodnějšího řešení vzniklé situace, a v případě potřeby také zprostředkování konzultace s dalšími odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů apod. Jednání v tomto směru jsou vždy důvěrná.

4.1 Vzdělávání pedagogických pracovníků

Pedagogičtí pracovníci jsou každoročně na zahajovací pedagogické radě seznámeni s aktuálním preventivním programem a z povinnostmi, které z něho vyplývají.

V průběhu školního roku se aktivně účastní DVPP, dle nabídky Pedagogických center v Hradci Králové, Rychnově nad Kněžnou a Náchodě, NIDV Hradec Králové apod.

4.2 Prevence ve výuce jednotlivých předmětů

téma	předmět	vyučující
etická a právní výchova	výchova k občanství	M. Hepnarová P. Tobiášek
výchova ke zdravému životnímu stylu a prevence zneužívání návykových látek	přírodopis, chemie výchova k občanství a ke zdraví nižší stupeň ZŠ	B. Maixnerová M. Hepnarová vyučující 1. stupně
volba povolání	dle speciálního plánu	M. Hepnarová
Bezpečnost v dopravě a prevence dopravních úrazů	výchova k občanství a ke zdraví dopravní výchova prvouka	J. Pultarová vyučující 1. stupně
prevence násilí na školách	výchova k občanství a ke zdraví nižší stupeň ZŠ	B. Maixnerová P. Tobiášek

	třídnické hodiny	vyučující 1. stupně třídní učitelé
ochrana životního prostředí	všechny vyučovací předměty	všichni učitelé

Další možnosti prevence:

- matematika, informatika (kolik stojí kouření),
- dějepis (historie, drogy a jejich vliv v dějinách),
- zeměpis (cestování - dobrodružství),
- literární výchova (informativní texty),
- výtvarná výchova (plakáty – účast na soutěžích)
- chemie, přírodopis (vliv na člověka a jeho zdraví).

4.3 Speciální metody působení na žáky v rámci realizace preventivního programu

Ve výchovně vzdělávacím procesu využívají učitelé následující metody:

- besedy (s učitelem, s pozvanými odborníky),
- sociální hry, hraní rolí,
- nácvik asertivního chování v případě kontaktu se zakázanými látkami,
- metody zaměřené na vzájemnou pomoc mezi žáky,

Využívána je také řada učebních materiálů, které jsou k dispozici nejen pedagogům, ale i žákům a jejich rodičům:

- Oči hadů I. – III. – videokazety,
- Učební texty Kašparová, Houška: Sám sebou 1 – 4 (pro 6. – 9. třídu),
- J. Presl: Drogová závislost,
- C. Raynerová: Nenič své chytré tělo,
- K. Nešpor: Romantické období,
- T. Houška: Dotek vesmíru + CD (rozvoj osobnosti, relaxace),
- J. Bártová: Prevence není nikdy dost,
- 10 kroků, jak pomoci svému dítěti říkat NE ...,

- Řekni drogám NE! videokazeta VZP ČR,
- Pedagogové proti drogám,
- Cesta labyrintem města – desková hra,
- Multipolis – desková hra,
- My děti ze stanice ZOO – kniha,
- preventivní filmové komiksy.

4.4 Volný čas dětí a mládeže

Škola nabízí žákům široké spektrum nepovinných nebo volitelných předmětů a zájmových kroužků dle jejich výběru.

volitelné předměty	mediální výchova zájmová TV	VII. A,B	P. Poulová M. Hepnarová J. Chmelař
	základy ruského jazyka	VII.A,B, VIII.A,B, IX.A,B	B. Moravcová
	německý jazyk	VII.A,B, VIII.A,B IX.A, B	P. Poulová P. Fialová M. Schmoranzová
	přírodovědný seminář	VIII.A,B	B. Maixnerová
zájmové kroužky při školní družině	hry na flétnu keramický dramatický kroužek		D. Effenberková M. Hlavsová E. Petrová

V tomto školním roce mohou žáci ve svém volném čase navštěvovat školní klub pod vedením vychovatelky Magdaleny Hlavsové. Tento klub je určen hlavně pro dojíždějící žáky.

tradiční aktivity	třídní a školní kola recitační soutěže – říjen, listopad Mikuláš ve škole - prosinec projekt Hrdá škola - celoročně
--------------------------	---

	<p>pěvecké soutěže – květen</p> <p>sportovní olympiáda – červen</p> <p>den dětí ŠD – červen</p> <p>návštěva divadelních představení v Hradci Králové a Praze</p> <p>exkurze do Prahy – podzim 2023</p> <p>školní exkurze – výlety – květen, červen</p> <p>pravidelná účast na akcích AŠSK</p> <p>školní časopis</p>
pravidelné činnosti	vědomostní soutěže
aktivity pro nadané žáky	<p>školní, okresní a celostátní kola olympiád</p> <p>okresní kolo dějepisné olympiády</p> <p>okresní kolo olympiády z ČJ, Aj</p> <p>malé školní olympiády</p>
školní prostředí	žáci se podílejí na jeho udržování a výzdobě (výstavy výtvarných prací žáků)

akce	účast	realizace
Beseda o drogách s Mgr. Ženatovou Moravcovou	2. stupeň 1. stupeň	
besedy s Policií ČR – téma právní odpovědnost, trestné činy dětí a mladistvých	1. stupeň 2. stupeň	v průběhu celého roku
Košík plný rozumu - turnaj v deskové hře	1. stupeň	v průběhu celého roku
Cesta labyrintem města	2. stupeň	v průběhu celého roku
práce s knihou My děti ze stanice ZOO	8. a 9. třída	v průběhu celého roku
práce s preventivními filmovými komiksy	8. a 9. třída	v průběhu celého roku

Každá třída 2. stupně bude mít v průběhu roku program zaměřený na určitou oblast:

- 6. třída – adaptační pobyt – září – Vzájemné seznámení v novém kolektivu (2 denní),

- 7. třída – zdravý životní styl – březen – Péče o zdraví, drogy a jak jim čelit (1 denní),
- 8. třída – moje osobnost – duben – Poznání sebe sama (1 denní),
- 9. třída – volba povolání – říjen – Právní odpovědnost, Jak začít v nové škole (1 denní).

Programy budou rozpracovány a realizovány za pomoci pracovníků PPP v Rychnově nad Kněžnou.

Ochrana člověka za mimořádných situací – 1 denní praktické cvičení v areálu školy – účastní se všichni žáci 2. stupně – květen nebo červen.

4.5 Spolupráce s rodiči

Rodiče mají možnost seznámit se s aktuálním preventivním programem na webových stránkách školy. Metodik prevence poskytuje rodičům konzultace v případě potřeby, výše uvedené informační materiály, organizuje přednášky a setkání s odborníky. Rodiče dostávají pravidelné informace o svých dětech na rodičovských schůzkách, konzultacích s třídními učiteli nebo při mimořádných jednáních.

5. Analýza současného stavu na škole

Analýza problematiky rizikového chování žáků je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin rizikového chování a vytýčení cílů prevence.

Ke zjišťování stavu rizikového chování ve škole jsou využívány:

- dotazníky třídních učitelů,
- připomínky žáků a rodičů,
- třídnické hodiny.

Výsledky využíváme k hodnocení úspěšnosti všech preventivních akcí.

6. Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních,
- akce na zvýšení právního povědomí – spolupráce s Policií ČR,
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, lyžařského výcviku, zahraničního zájezdu, projektových dnů, dodržování tradic školy,
- účast na vědomostních a sportovních soutěžích,

- nabídka volnočasových aktivit,
- ekologický výchova – Den Země
- školní časopis – zvyšuje zájem o dění ve škole, podpora tvořivosti žáků, vzájemná spolupráce na tvorbě časopisu.

7. Závěr

Preventivní program je každoročně aktualizován dle potřeb školy, aktuálních problémů ve společnosti. Na uvedených aktivitách se podílí veškerý pedagogický personál. O vzniklých problémech učitelé informují metodika prevence sociálně patologických jevů, který je následně zprostředkuje také řediteli školy. Cílem tohoto postupu je včasná informovanost a stanovení postupu hledání nejvhodnějšího řešení. Preventivní program je pravidelně vyhodnocován na konci školního roku metodikem prevence. Sledován je průběh a kvalita aktivit preventivního programu. Vyhodnocení PP je obsaženo ve výroční zprávě školy.

Ve škole jsou stanoveny konzultační hodiny metodika prevence a výchovného poradce. Žáci jsou však zvyklí řešit své problémy s metodikem a výchovným poradcem aktuálně a kdykoliv.

V Dobrušce dne 31. 8. 2023

Metodik prevence: Mgr. Blanka Maixnerová

Ředitel školy: Mgr. Michaela Petráčková

Příloha:

Školní program proti šikanování Základní škola Dobruška, Pulická 378

CÍL: Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné prostředí, ve kterém žáci spolupracují a navzájem se respektují. Zcela zásadní je oblast komunikace a vzájemných vztahů.

ZÁKLADNÍ METODICKÉ POKYNY: Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28, příloha č. 6 a Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. 22294/2013-1.

VNĚJŠÍ CHARAKTERISTIKA ŠIKANOVÁNÍ

1. Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

2. Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky.

3. Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování. Termínem kyberšikana neoznačujeme rovněž vzájemné internetové psychické násilí a ani věcný konflikt (i opakovaný) mezi rovnocennými partnery.

4. Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost, atd.). Například, když se tzv. „poperou“ dva přibližně stejně silní žáci kvůli dívce, která se jim oběma líbí, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil, kdy oběť se neumí nebo z různých příčin nemůže bránit.

PROJEVY ŠIKANOVÁNÍ

1. Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti),
- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí informačních a komunikačních technologií),
- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy).

2. Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti.

METODY ŘEŠENÍ ŠIKANY

Scénář pro řešení šikany v počátečním stádiu

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany,
2. rozhovor s informátory a oběťmi,
3. nalezení vhodných svědků,
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory),
5. ochrana oběti,
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření),
 - rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku),
7. realizace vhodné metody:
 - metoda usmíření,

- metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči),

8. třídnická hodina:

- efekt metody usmíření,
- oznámení potrestání agresorů,

9. rozhovor s rodiči oběti,

10. třídní schůzka,

11. práce s celou třídou.

Základní krizový scénář pro řešení pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování

První (alarmující) kroky pomoci

- zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany,
- bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

Příprava podmínek pro vyšetřování

- zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy,
- zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi,
- pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře),
- oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům.

Vyšetřování

- rozhovor s obětí a informátory,
- nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků,
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky,
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

„Léčba“

- metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ

1. Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy),
- snížení známky z chování,
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu,
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

2. Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy) i s obětí šikany. V případě potřeby škola doporučí zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků - klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

3. Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

SPOLUPRÁCE SE SPECIALIZOVANÝMI INSTITUCEMI

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce školy s dalšími institucemi zejména:

- v resortu školství – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR. Ředitel školy oznámí orgánu sociálně-právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

SPOLUPRÁCE S RODIČI

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.

SEZNÁMENÍ ŽÁKŮ, ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ A PEDAGOGŮ SE ŠPPŠ

Program proti šikaně bude vyvěšen na stránkách školy www.zspulicka.cz, dále pak u ředitele školy Mgr. Michaely Petráčkové a metodika prevence Mgr. Blanky Maixnerové.

Žáci budou o programu informováni třídními učiteli v rámci třídnických hodin a v rámci výuky Výchovy ke zdraví a Výchovy k občanství.

Celý učitelský sbor bude o PPŠ informován na pedagogické poradě.

Zákonní zástupci žáků budou seznámeni s PPŠ v rámci třídních schůzek a při osobním jednání s třídním učitelem. Bude jim také třídními učiteli sděleno, že plné znění ŠPPŠ je k dispozici na webových stránkách školy www.zspulicka.cz

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet,
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem,
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil,
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem,
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků,

- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich,
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí,
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout,
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmouvání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády,
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními,
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů,
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený,
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči,
- stává se uzavřeným,
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje,
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené,
- zašpiněný nebo poškozený oděv,
- stále postrádá nějaké své věci,
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy,
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy,
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole,
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazených do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností.

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi,
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.,
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem,
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach,
- ztráta chuti k jídlu,

- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem,
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu),
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!",
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně,
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad,
- zmínky o možné sebevraždě,
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí,
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze,
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí,
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům,
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma,
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.),
- dítě se vyhýbá docházce do školy,
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

V Dobrušce dne 31. 8. 2023

Metodik prevence: Mgr. Blanka Maixnerová

Ředitel školy: Mgr. Michaela Petráčková